7/9.

Hatodik évfolyam. 35. szám. Székely-Udvarhely, 1900. szeptember 2.

SZÉKELY-UDVARHELY

KÖZIGAZGATÁSI, KÖZGAZDASÁGI, KÖZMÜVELŐDÉSI ÉS SZÉPIRODALMI HETILAP

UDVARHELYVÁRMEGYE HIVATALOS LAPJA, AZ UDVARHELYVÁRMEGYEI KÖZSÉGI ÉS KÖRJEGYZŐK EGYLETE, AZ UDVARHELYMEGYEI ÁLTALÁNOS TANITÓ-EGYESÜLET ÉS AZ UDVARHELYMEGYEI GAZDASÁGI EGYLET HIVATALOS KÖZLÖNYE.

ELŐFIZETÉSI DIJAK: Egész évre 8 kor. Félévre 4 kor. Negyed évre 2 kor. Papok-, tanitók-, gazdasági egyleti tagok- és közs. elöljáróknak egészévre 6 kor., a tanitó-egylet tagjainak, közs. és körjegyzőknek 5 kor. — Egy példány ára 16 fillér.
Megjelen hetenkint egyszer: vasárnap.

Felelős szerkesztő és kiadótulajdonos
BETEGH PÁL.

Hivatalos hirdetések 100 szóig minden szó 4 fillér, azonfelül 2 fillér, magánhirdetések □ cm.-ként 6 fillér, többszöri közlésnél 4 fillérért közöltetnek. — Nyilttér sora 1 kor. Hirdetés és nyilt-tér dija előre fizetendő.
— Hirdetéseket e lap részére elfogad minden hirdetési iroda. —

SZERKESZTŐSÉG ÉS KIADÓHIVATAL: BETEGH PÁL könyvkereskedése, könyvnyomtató és könyvkötő üzlete (Kossuth-utcza), hova minden e lapot érdeklő közlemények, előfizetések és hirdetések intézendők. — Kéziratok nem adatnak vissza.

Tanév kezdetén.

Egy uj iskolai év küszöbén állunk. Nagy gondot okoz nekünk — a kik Dupanloup szerint: munkatársai vagyunk az istennek a lelkek teremtésében — hivatásunk becsületes és hü betöltése.

Hiszen kérem az a tanitói hivatás, mely még a „müvelt“-nek mondott társadalomban az öt méltán megillető helyet, a közbecsülést soha el nem foglalhatta — nem is olyan csekélység, nem is olyan könnyü mesterség.

Egy ifju szivet oda idomitani, hogy abban a nemesebb indulatok, hajlamok állandóan gyökeret verhessenek; egy teljesen elhanyagolt, vagy mélyen alvó lelket jó irányu tevékenységre inditani, mondjam megtermékenyiteni; a mily szép és magasztos: ép oly nehéz és fáradságteljes.

Mi, kik a lelkek müértésével foglalkozunk, ismerjük pályánk szépségét, ismerjük a nehéz küzdelmeket, a melyekkel az ifjuság mentésében ápolt idealjainknak megvalósitása jár. Legyen szabad azonban kérnünk azt, hogy e nagy munkában ne hagyassunk teljesen magunkra, mert magunkra hagyatva bizony-bizony kétségessé válhatnék az, hogy az iskola elé tüzött czélt elérhetnők-e vagy nem?

Mi a magunk részéről adósak nem maradunk, tegyék meg más tényezők is a maguk kötelességét.

Első sorban is szólok az ifjusághoz.

A mint a hivatásáért élni-halni tudó tanitó szeretettel lép be a szentélyek szentélyébe — az iskolába: ép ugy az ifjuság is szeresse azt a helyet, a hol nap-nap után az ö jövendő boldogságának alapját rakják le. Szeresse, tisztelje azt az embert, a ki annyi gonddal, önfeláldozóan segiti öt életpályához, hogy aztán az élet nehéz harczában emberül megállhassa helyét. Mert a mely tanuló csupa kénytelenségből látogatja az iskolát; a hol a bizalom, a szeretet tanitó és tanitvány között ki nem fejlődött: ott eredményről, ott a tanitás termékenyitő erejéről szó sem lehet. Mondhatjuk azt, hogy az ifjuság összes erényei, mint a kötelmek hü teljesitése, az engedelmesség, a szerénység, a szolgálatkészség, istenfélelem stb. csakis oly szivben fogamzhatik meg, oly szivben honolhat, a mely szeretettel vonzódik az iskolához s annak lelkéhez: a tanitóhoz.

S hát te édes jó szülő, a ki minden reményedet, minden boldogságodat gyermekedben látod, azt hiszed, hogy ha már föladtad gyermekedet az iskolába, összes nevelöi kötelmeiddel leszámoltál?

Most még fontosabbak a teendőid, a melyek vállaidra nehezülnek. Neked most saját szived érzelmeit, gondolkozásmódod, lelked egész valóját „én“-ednek megtagadásával összhangzatba kell hoznod az iskola czéljaival, annak az embernek a szivéhez-lelkéhez kell simulnod, a ki most Isten után gyermekednek legnagyobb jóltevöje. Bátran rábizhatod gyermekedet, söt szent kötelességed törekvésében szülöi tekintélyed teljességével támogatni azt, a kinek hidd el legnagyobb öröme az, ha a gondjaira bizott ifjuság nevelésében eredményt érhet el. Ne feledd különösen azt, hogy a tanitó személye ellen való meggondolatlan kifakadásaiddal, eljárásának illetéktelen, mert ahhoz nem értő birálgatásával, gyereked hibáinak a tanitói tekintély árán való eltakarásával, szépitgetésével: tiszteletlenségre tanitottad gyermekedet, másfelöl gyógyithatatlan sebet ejtettél annak szivén, a ki gyermeked boldogságának szenteli egész életét.

A harmadik tényező, a mely az iskola áldásos müködésére oly jótékony befolyást gyakorolhat, maga a társadalom. A társadalomnak ép oly kötelessége ugyanis örködni az ifjuság erkölcsi élete fölött, mint magának a szülöi háznak és az iskolának. Vagy kérdem, hogyan verjen gyökeret, hogyan fejlődhessék ki a tiszta, önzetlen jellem az ifjuságban, ha a társadalomban az önzésnek, a jellemtelenségnek oly gyakori példáival találkozik. A társadalmi életben lábra kapott egyenetlenség a bünös czélzattal szitott vallási türelmetlenség, minden Isten és emberi tekintélynek szántszándékos alá-ásása: vajjon nem mételyezi-e meg az ifjuságot is; hogy aztán hasonló hajlamok, indulatok kerekedjenek fölül szivében: kárára önmagának, veszedelmére a társas együttélésnek.

Bizony, ha az iskola, a szülöi ház és a társadalom egy nyomon járnának az ifjuság nevelésében: akkor ugyancsak jó aratást remélhetnénk az uj iskolai évben.

Spaller József.

Az uj vasuti árudijszabás. Ötnegyed évig dolgozott a magyar államvasutak tarifa-bizottsága az uj vasuti áru-dijszabáson, mely ez évi szeptember hó 1-én lépett életbe. Már ezen körülmény is felhivja figyelmünket a terjedelmes munkálatra, mely áruforgalmunk közvetitésének kétségkivül hosszu ideig áll majd szolgálatában. De fokozza érdeklődésünket az a körülmeny, hogy az államvasutak financiális szempontból is igen nevezetes szerepet játszanak államháztartásunk keretében s nem volna okunk csodálkozni afölött, ha az egyoldalu fiskális érdekek emelkednének érvényre s a bevételek emelésének forszirozása felé irányulnának. Sietünk azonban kijelenteni, hogy az uj árudijszabás felállitása nem nyugszik az állami bevételek forszirozott emelésének elvén; az uj tarifa alig tartalmaz dijemelést s amennyiben mégis ilyen előfordul benne, az csak a kikerekités és a számitás megkönnyitése okából nyert alkalmazást.

De csalódtak azok is, akik vérmes reményeket táplálva, az uj dijszabástól a szállitási dijak mérséklését várták. Ez nem következett be; egyes tételek szórványos mérséklésével találkozunk ugyan, de ezek megállapitását szintén csak teknikai okok tették szükségessé, egészben véve azonban az uj dijszabás tarifapolitikánk konzervativ jellege mellett tanuskodik.

Habár az uj áruszállitási dijszabás üzleti, illetve — pénzügyi szempontból a status quo fentartása mellett marad meg s hasznot sem az államkincstárnak, sem a szállitóknak nem eredményez, — mégis a tarifák átdolgozására nagy szükség volt, mert eddig a vasuti tarifákban eligazodni nagyon nehéz volt. Leginkább elkedvetlenitő részét képezik ennek a tarifa-labirintusnak a különös tarifa határozmányok, az ugy nevezett póttarifák, melyek az időközben kreált nagy számu kivételeket volnának hivatva feltüntetni s azon ked-

---

A „SZÉKELY-UDVARHELY“ TÁRCZÁJA.

A lenről.

A „Székely-Udvarhely“ eredeti tárczája.

Szerkesztő ur!

A lapja ön, s ön a lapja. Iker testvérek. Mindketten teljes odaadással dolgoznak arra a czélra, hogy e megyében a közéletnek a folytonos politizálás által csaknem terméketlenné erőszakolt mezőin valahára tenyészet induljon meg.

Nehány évvel ezelőtt a selyem előállitásáról vala szó azzal a kézzel fogható indokolással, hogy e tekintetben sok millió értékre megy az évenkénti belföldi fogyasztás és feltartózhatatlanúl özönlik a selyemszálakon külföldre a pénzünk. Eperfák ültetése vala az alapkérdés. Sokan vették lelkökre, de száz annyian mellőzték. Induljon el akárki faluról-falura, városról s megdöbbentően kevés eredményt lát. Kormány és hatóság eléggé mozgatta; a helyi politika felemelte hosszu sovány nyakon, rendezetlen bozontos fürteivel a fejét s idétlen kiabálásaival más felé terelte a közfigyelmet. Népünk közgazdasági életének nagy sebei bekötözése hazai finom selyemszövetekkel még több századig fog késni ugy látszik.

Jött a tej és vaj nagymennyiségü előállitásának kérdése. A nagy sebek gyógyitására ez is elsőrendü szer lett volna. Elmaradt. A sajgós és fájdalmas, panaszos nyögés tovább tart.

Jöve most a len kérdése. Ez is a legkiválóbb anyag a sebkötözésre. Az a sejtelmem, hogy a sovány, lelketlen politika miatt ez is pusztában elhangzó szó sorsára jut, mert ellensége az áldásos, közhasznu munkálkodásnak s még sem teszik ki már egyszer a szürét innen. Ez a mi politikánk durva daróczban jár s ugy látszik, hogy akaratlanul is azt eredményezi, hogy itt a daróczos nyomoruság tovább tartson, a külföldi szertelen divatüzés haladjon s a törlesztők tovább apaszszák a vért ereinkben, ne legyen tulajdon és saját szerzésü, megmarasztott pénz a közönség legnagyobb része ládájában.

Minő átkos könnyelmüség! . . .

Ha ötven kapással, vagy aratóval müködöl s mindegyre valami nagy lármáju lakadalom — ha mindjárt czigány is — vonul el a földed közelében, munkásaid oda tátják a szájukat s a munka nem megy. Igy van a mi lármás, jóhirü politikánkkal is. A jobbaknak erősen kellene tömörülniök s meg kellene, hogy akadályozzák a folytonos lakadalmazást, melynek bámulására, lekaczagására özönlik nép és értelmiség s a komoly, belső munka marad. Pedig nyilvánvaló, hogy a folyton lakadalmazók szájába is beléesik végül a keserü rosz íz, nemcsak a bámulókéba; de azok nem gondolnak ezzel.

Részben e lap, főleg pedig előkelő, messzelátó urak figyelmeztetésére az ország első orvosai, a szakminiszterek és megbizott segédeik jelentek és jelennek meg közöttünk a székelynép közgazdasági terhes betegsége közvetlen megismerése s gyógyszerekről való sietős gondolkodása czéljából, s mikor az orvosi véleményezés javában folyt, Politika ur abba sem átallotta belekiabálni, pedig meglehet, hogy neki is ég otthon a háza s még sem maradt annak oltására.

Egy beteg ember ágyánál az orvosi tanácsolásba kivülről belekiabálni egyértelmü a szentségtöréssel. Ideje volna ezt valahára megérteni és leszokni arról.

Ezek megemlitésével legyen szabad pár észrevételt tennem a lentermelés kérdéséhez az eddigi meleghangu közlemények után.

Felette ajánlatos lenne, ha e megye területéről több falu-csoportonként egy-egy megbizottat választana a mezőgazda közönség köréből, a nép közül. Ezek elmennének egy a német nyelvet minden fordulatában jól értő és beszélő különben is szakismerő nadrágos ember vezetése alatt éppen osztrák Sziléziába, a lentermelés és lenszövés egyik világhirü helyére. Ott több falut bejárnának, megnéznék, hogy milyen földben termesztik, hogyan áztatják stb. s miként szövik csaknem minden háznál, még nem is lámpa, hanem fenyőfa-forgács világitása mellett éjjel is a különféle finomabb és egyszerübb lenvásznakat a szegényemberek, gazda és asszony, fiu és meny, legény és leány a lakóházacskájokban 3—4 osztovátán. Megnéznék a kicsiny faluvároskában Freiwaldauban (a világhirü Gräfenberg és Lindewiese gyógyhelye tőszomszédjában) a lenszövő nagy gyárakat is. A németül tudó vezető tudakozódnék és magyarázna a társaság harisnyás gazdáinak és asszonyainak a nélkül, hogy a helybeliek előtt a czélt elárulná.

Azok csudálkoznának a székelyeken s ezek is igen rajtok. Hazajövet aztán ők beszélnék és csinálnák tovább a látottakat. Ez mindennél többet érne. E nélkül hiába prédikál és ir akárki. Nagyobb birtokosok is csatlakozhatnának ilyen társasághoz, mert ezek sem ismerik a dolgot látásból. Szécsényi is megnézte.

Ott aztán megtudnák, hogy azok hová és kinek adják el a havasok között készült tengerségü lenszövetet, melyet elővesznek Udvarhelyt és Bikafalván is a gazdasszonyok, s beszereznek akár törik, akár szakad kiházasitásra stb.

Valami ilyet csinálhatna a székely kamara s meg vagyok győződve, hogy a kormány is kezét nyujtaná.

Megjegyzem, hogy e társaságot nem olyan szabásu férfiakból és nehány asszonyból kellene alakitani, aminők nagyrésze azokból állott, kiknek 1885-ben és 96-ban csaknem ingyen megmutogatták a budapesti kiállitást, de a nagy többség egy szót sem értett az egészből. Főleg az evő és ivó helyeket látogatta meg, semmiről sem tudott otthon egy szót is beszélni. Talán részeg volt a fővárosba érkezéskor, ott helyben és visszainduláskor. Itthon pedig henczegett a nagy világlátásával s folytatta tovább falujában, képviselőválasztások alkalmával, az ivókorteskedést.

Ez 7—8 napba kerülne most hamarjában.

Különben azt is sietek megjegyezni, hogy ez a kirándulás nem történnék az egyszerü emberek részéről egy szemkápráztató nagyváros és kiállitás megtekintése végett, hanem egyszerü sváb gazdák munkálkodásának, foglalkozásának a helyszinén való megnézése s lehetőleg otthon hasznositható tanulmány szerzése czéljából; tehát nem mulatságért, hanem komoly tanulásért. Menet és jövet el is lehetne kerülni a nagy városokat.

Ez olyanforma titoktartó kirándulás lenne, mint a régi zsidóké volt Kanaán földére, honnan a nagy gerezd szöllőket s egyebet vittek vissza a küldőknek bemutatni, vagy mint a magyaroké volt Árpád közeledésekor, kik nagy buja füvet és földet vittek bemutatni. Hasonlitana a tolvaj méhekéhez, melyek elmennek gyengén őrzött kész méz keresésére s megtalálva, hirül adják az egész népnek.

A ki okosabbat tud, mondja el hirtelen. A lentermelés, feldolgozása felette nagy kérdés. A tövén kell fogni a dolog nyelét. Különben ez is elpárolog nyom-

Iskola Alapitvány - Kolozsvári Központi Egyetemi Könyvtár © Fundația pentru Școală - BCU Cluj-Napoca.

vezményeket, melyek egyes relációkban engedélyezvék. Igen kevés ember, az elsőrangu szakférfiakat sem véve ki — dicsekedhetik azzal, hogy a tarifa-labirintusban pontosan eligazodni képes; ez okból millió és millió a száma a téves dijkiszámitásoknak, ez okból rendkivül nehéz és hosszu időt igényel a reklamációnális eljárás és számos magánfél érzékeny károkat szenved a helytelen dijkiszámitás utján, anélkül, hogy károsodásáról sejtelme volna.

E mizériákon óhajtott a kereskedelemügyi miniszter segiteni a vasuti szállitási dijszabás átdolgoztatása által.

Egyszerüsités, a könnyü áttekintés lehetővé tétele voltak az átdolgozásnál követett alapelvek s hogy mennyiben valósittattak meg, azt az uj dijtáblázatok alkalmazásba vétele után lehet majd megitélni.

KÜLÖNFÉLÉK.

— **Személyi hirek.** Kishalmágyi Hollaky Arthur vármegyénkköztiszteletben álló főispánja tegnapelőtt pompás egészségben visszaérkezett városunkba rövid szabadságáról és átvette hivatalának vezetését. — Ugyszintén Damokos Andor dr, vármegyénk alispánja is rövid pihenő után megkezdte munkálkodását. — Hargita Nándor szobrász, a helybeli áll. kő- és agyagipari szakiskola derék igazgatója a napokban visszajött párisi tanulmányutjáról s ismét az intézet élén áll. — Simó Balázs dr kir. törvényszéki vizsgálóbiró is hazaérkezett a párisi világkiállitásról.

— **Hymen.** Jakabházy Samu Székely-Keresztur város nagyközség derék főbirája augusztus hó 26-án eljegyezte özv. Tompa Kálmánné kedves és szeretetre méltó leányát: Tompa Etelkát városunkban. Készséggel gratulálunk a megkötött szép frigyhez!

— **A vármegyei állandó választmány** tegnap d. e. 9 órakor kezdődőleg az e hó 17-én megtartandó III. évnegyedi rendes közgyülés tárgyainak előkészitése czéljából Hollaky Arthur vármegyénk főispánja elnöklésével ülést tartott.

— **Kitüntetések.** Vitális Elekné parajdi állami elemi népiskolai tanitónő egyszerre két kitüntetést nyert. A budapesti szövő-fonó és ruházati iparkiállitáson remek székely varrottasaival d i s z o k l e v e l e t, a párisi világkiállitáson pedig b r o n z é r m e t nyert. — Pethő Istvánné székelykereszturi szövő-tanitónő az előbbi kiállitáson szintén elismerő d i s z o k l e v e l e t nyert. A derék székely asszonyoknak őszintén gratulálunk!

— **A himlő** czimmel lapunk mult számában megirtuk volt, — megbizhatónak ismert forrásból értesülvén — hogy Nagy-Galambfalva községben 10—15 nap alatt mintegy 30 gyermek halt el himlő következtében. E hirünk olvasása után — mint értesülünk — Lengyel József dr, vármegyénk tisztifőorvosa kiutazott a helyszinére és megállapitotta, hogy mult hó folyamán 14 gyermek ugyan elhalt, de nem himlő, hanem bélhurut következtében. Ez kétségtelenül megdöbbentően nagy szám egy 1194 lakosu faluban, de ennek oka jó részben a szülők gondatlansága, mivel a kisdedeket az utolsó pillanatban részesitik orvosi segélyben. Igen lényeges oka az is, hogy a községben a körorvosnak hivatalosan kitüzött látogatási napja nincs s igy teljesen szegény szülők betegeiket a nyári munka beálltával is a távoleső körorvosi székhelyre kell beszállitsák. Lázár Ádám gróf főjegyző, ki az alispánt távollétében helyettesitette, a szükséges intézkedéseket sürgősen megtette.

— **A jegyzői egylet** e hó 6-án d. e. 9 órakor a vármegyeház sorozó termében rendkivüli közgyülést tart.

— **Találkozó.** Mult hó 22-én — mint már jeleztük is — találkozóra jöttek össze azok, kik ezelőtt 30 évvel a kath. főgymnasiumban érettségi vizsgálatot tettek. Tizenkilenczen valának akkor, ma élnek 11-en s megjelentek 7-en és pedig Avéd Gerő telekkönyvvezető Temesvár, Csibi Lőrincz erdőtanácsos, akad. tanár fiával Selmeczbánya, Ilyés József honvédszázados Debreczen, Lakatos János telekkönyvvezető fiával Sz.-Keresztur, Pilder József postafőnök Kolozsvár, Szamossy Béla adótárnok, Baja és Petelei István ismert nevü iró Maros-Vásárhely. Élnek, de akadályozva voltak eljövetelükben: Biró Mihály birtokos Bethfalva, Lakatos Imre kép. tanár Csiksomlyó, Thury Ignácz közjegyző Belényes és Imecs János birtokos Torja. Reggel hálaadó nagy misét tartottak áldással, mely szertartást György Lázár s. lelkész végezte. Majd megtekintették a volt gymnasiumban (mai internatus) egykori tantermüket, a seminariumot s hol érzékenyen, hol kedélyesen elevenitették fel a diákemlékeket. Majd tisztelegtek Jung-Cseke apátnál, mint nagy részük egykori tanáránál. Meglátogatták az uj gymnasiumot s annak igazgatóját s miután a temetőben megkoszorúzták elhalt tanáraik (Török Gyula, Kovács Antal) sirjait, közösen lefényképeztették magukat s délben az Erzsébet vendéglőben szökkörü ebédre gyültek, hogy egymás közt, fesztelenül áldozhassanak a viszontlátás örömeinek. Az esti bankettre hivatalos volt Soó igazgató és György Lázár s. lelkész is. Nagyobb alapitvány tevését határozták el s öt év mulva ismét találkozni fognak. Adja Isten! (E hir m. számunkból tév. maradt ki.)

— **A jegyzői egylet elnöke** a napokban nagy veszélyben forgott. Lövéte felett hirtelen vihar támadt. Az irodájában személyzetével dolgozott Ráduly Sándor községi jegyző kivonult az udvarra, hogy a keletkező égiháborut megtekintse. Alig hagyták el az irodát, a villám ép azon helyen csapott be, hol a 20 gyermekes apa, a lövétei jegyző pár perczczel előbb munkálkodott. Megható volt az a családi jelenet, midőn a 3 éves kis Lidike is kezét összetéve, imát mondott édes atyja szerencsés megmenekülése után jelenvolt 6 testvérével.

— **Honvéd lóvásár.** A marosvásárhelyi 9 ik honvéd huszárezred lószükségletének fedezése végett folyó évi szeptember hó 29-én Székely-Udvarhelyt a városház és szeptember 30-án Székely-Kereszturt a községház előtt pótlóvásárt fog eszközöltetni. Előbbi helyen délután 3 órakor és utóbbin délelőtt 9 órakor müködik a pótlovazó bizottság. Pótlovaknak 3 és $^3|_4$ évet betöltött s 7 évet meg nem haladott 158 cmtrtől 166 cmtr magas, jól táplált, jól ápolt és jó testalkatu lovakat avatnak fel. Minden egyes lóról az előállitásnál a szabályszerü »lólevél« készen tartandó. (14802—900. alisp.)

— **Anarkista-e?** Amint az egyik lapból olvassuk, egy előkelő állásu hivatalnok faluzni járt s feleségnek kért egy birtokos leányt és gyürüt váltottak. Pár hét mulva az ur megjelent a faluban s a korcsmába tért be először szokása szerint, mert talán ott találja magát a legjobban. Illogatott, illogatott s mások is kerültek oda. Egyszer kiszökött a kompániából kalap nélkül. Az udvaron egy nagy fazekat tett a fejébe czilinderképpen s azzal gyorsan el az udvar felé. A kisasszonyt távolról lelkesedve üdvözli, aki igy szól: h á t ö n b o l o n d-e, v a g y a n a r k i s t a? Én anarkista vagyok most, felelé. Elég szégyen, de igaz, mert ön csakugyan hadat izent becsületnek, tisztességnek, erkölcsnek, társadalomnak, hivatali tekintélynek, családnak és mindennek, ami szent. Takarodjék ki a kapun, különben mindjárt elfogatom. Itt van a hitvány gyürüje. Ezzel szembevágta vele. Az ur elment. Öt napig még ivott a harmadik faluban. Egészségére! . . .

— **A káposztásokat** ugy vármegyénkben, mint az erdélyi részekben a hernyók tönkretették. Előre láthatólag a jövő évben még több lesz a hernyó és ismét pillangó válik belőlük s a nyomukban iszonyu pusztitás. Pálffi Dénes földbirtokos, a vármegyei gazdasági egyesület nagyérdemü elnöke igen praktikus, általa kipróbált szert ajánl a káposztások megoltalmazására. Ugyanis a kádakban elsózott káposzta levét, a mi megmaradt eltette s a mikor látta, hogy a fehér pillangók repkedni kezdettek a kertben levő káposzták felett, a meghagyott káposztalevet összevegyitve kétharmad vizzel, hogy a káposztának meg ne ártson az erős sós lé — egynéhányszor megöntözte. A pillangók ezen erős szagot nem szeretik és egyetlen egy sem szállt a káposztákra. Mivel a hernyó a fehér pillangó tojásából lesz, igy teljesen mentesitve volt a praktikus gazda káposztása. Mindenesetre ajánlatos a könnyen hozzáférhető, ingyenes szer megpróbálásra.

— **Gyujtogató szolga.** Csütörtökön Sándor István helybeli g. kath. esperesnek vendége érkezett kocsival. A csikszentdomokosi g. k. lelkész szállott hozzá, a kinél András Imre gyergyóujfalvi székely legény szolgál. Az esperes kertjében szilva is terem s a fára a kocsis felmászott, miért az esperes összeszidta a legényt. Ezután mintegy 3 óra mulva az udvaron levő gazdasági épülete már gyanusan füstölgött s mire az esperes szolgálója a háziakat értesitette, a láng az épület fedeléig ért. Sándor esperes sok ügyességgel és még több bátorsággal az oltáshoz fogott s a készletben volt kád vizzel sikerült a tüzet nagyobb veszély elkerülésével kioltani. Igen derekasan munkálkodott Szebeny Antal timármester is. Maga az esperes állitása és az eset elbeszélése után szinte lehetetlennek tünik fel, hogy máskép történhetett volna a tüz keletkezése, minthogy a kocsis boszuból gyujtotta meg az épületet.

— **Magyar peszgő a párisi világkiállitáson.** A párisi kiállitás jury-je aug. 18-án hirdette ki a birálatok eredményét. A legnagyobb kitüntetést, melylyel magyar pezsgő dijazva lett, Bellatini Braun Arthur velenczei (Fehér m.) pezsgőborgyáros kapta, kinek pezsgőborait a nagyaranyéremmel tüntették ki. A kitüntetett czég tulajdonosa az Erdélyi Kárpátegyesületről elnevezett E. K. E. pezsgője révén ismeretes előttünk. Kitüntetésének nagyjelentőséget ád az, hogy a Champagne-i és Saumur-i pezsgőborgyárak szövetkezetén kivül a világ egy pezsgőborgyára sem kapott ily kitüntetést.

— **Az ünnepek megtartása.** Sok kegyeles szokás már csak a multé. Igy van ez az ünnepekre nézve is. A két Homoród vidéki falukban, sőt az Erdővidék községeiben is alig ünneplik meg a vasárnapot az ősökhöz hasonló kegyelettel. A szent harangok szavára csak egy része zarándokol a templomba, mig a községek vezetői az u. n. falu „előhasasai“ dolgoznak maguk, dolgoztatnak cselédeik és állataik által, mintha azoknak nem is lenne szükség a nyugalom a. Miért nem alkalmazza a közhatóság a vasárnapi munkaszünetről szóló törvényt? Sajnosan kellett tapasztalni, hogy István király napját — melyet a törvényhozás nemzeti ünneppé tett — sem tartotta meg székely népünk, sőt Karácsonfalván az unitárius templom közelében, az iskolák szomszédságában — melyeken tricolorok hirdették a nap jelentőségét, „murrogott“ a cséplőgép épen az ottani erdőbirtokosok elnökének: B é l a P á l-nak intézkedéséből. Hát az oklándi csendőrök a szomszédban nem tudnak erről semmit? Miért nem néznek szét egy „kicsit“ a homoród mentén? Különben a nép a papja után indul, mert az ottani r. kath. plébános is „kalákában“ kaszáltatott vasárnap délelőtt. — Ehhez hasonló panaszokat vettünk Dálya, Korond, s más községek vidékeiről is. Mi azonban nem csodálkozunk, hisz Szent István napján, az első magyar királyság kilenczszáz éves évfordulóján városunkban is csak részben ünnepeltek. Mig a hatóságok, testületek egyrésze a róm. kath. templomba vonult ünnepi hálaadásra, addig ezt az ev. ref. hivek nem tehették, mert ez alkalomból egyházukban, hol bár mindenek felett első a haza — a törvénybe is iktatott országos magyar hazafias ünnepen ünnepi istenitisztelet nem volt. Vigasztalódjék a t. tudósitó felháborodásában, mert a vármegye példaadó központi városa, tehát „Mi sem vagyunk jobbak a Deákné vásznánál“. Ez azonban elég sajnos és semmi esetre sem követendő példa.

— **Grünspán Manó** szobafestő és mázoló, királyunk ő felsége születésének 70-ik évfordulója alkalmával helyben, a malomutczai zsidó-imaházat saját költségén feldiszitette. Az istenitiszteletet Stein Ábrahám rabbi és Klein Mayer metsző végezték. Mit is — felkérés folytán — szivesen közölünk.

— **Sósfürdőre** tegnaptól kezdve az omnibusz délelőtt fél tiz és tiz, délután fél három és három órakor indul. Onnan vissza d. e. 11 és fél 12, d. u. 4 és fél 5 órakor jön.

Apróhirdetések.

(E rovatban minden szót 4 fillérért, vastagabb betüvel 8 fillérért közöl a kiadóhivatal.)

Calcium carbidot legelőnyösebben szállit a bosznia villamos müvek magyarországi vezérképviselője; valamint **szabadalmakat** is kieszközöl és a kiválóbbakat értékesiti; ugyszintén mindennemü gépészeti és elektrotechnikai berendezést pontosan küld: **Takács Győző** és **Társa** mérnöki iroda Budapest, VIII. Szentkirályi-utcza 10. sz.

Haszonbéri hirdetmény. Sz. 632—900. Alulirott elöljáróság közhirré teszi, hogy a bor- és husfogyasztási jogot folyó év julius hó 1-től 1901. évi deczember hó 31-éig Bene községben a jegyzői irodán **folyó év szeptember hó 9-én** d. u. 2 órakor nyilt árverésen alhaszonbérbe adja. Kikiáltási ár évi 180 korona. Árverési feltételek a jegyzői irodán megtekinthetők. Bene, 1900. augusztus 20-án. B e n e d e k Ferencz, közs. jegyző, B i n d e r Mihály, k. főbiró.

Tanoncznak ifj. Rápolti Károly müszövő mühelyébe Sz.-Udvarhelyen egy jó családból való fiu felvétetik.

ÉLET KÖNYVE.
Ingyenes gyógymód.
E d d i g g y ó g y i t h a t a t l a n b e t e g s é g e k i s f e l t é t l e n ü l g y ó g y i t h a t ó k.
Ára 2 korona.
Kapható: a „Székely-Udvarhely“ kiadóhivatalában (Betegh Pál könyvkereskedése, könyv- és ujságkiadónál) Székely-Udvarhelyt.

Képes levelező-lapok legnagyobb választékban a „Székely-Udvarhely“ kiadóhivatalában kaphatók.

Esztergályos. Székely-Udvarhelyt, a Kossuth utczában levő mühelyében **B a l á z s K á r o l y**, **Budapesten kiképezett esztergályos-mester** készit: **mindenféle esztergályos munkát bármily finom kivitelben.** Esztergályos **butorok** és **butorrészek, konyhai kellékek** a legjobb minőségben, **hordócsapok** versenyképes áron és pontos kiszolgálás mellett.

Tánczlanitási jelentés. Alólirott tisztelettel értesitem a helybeli és vidéki t. szülőket és a tánczkedvelő ifjuságot, hogy Székely-Udvarhelyt egy öt hétre terjedő **tánoztanfolyamot** nyitok a jövő hét folyamán. Tandij felnőttek és gyermekek részéről az egész tanfolyamra 5 frt, ismétlők részére 3 frt. Tanórák: d. u. 5—7-ig gyermekek, este 8—10-ig a felnőttek taníttatnak. A divatos tánczokon kivül a legujabb tánczdarabokat fogom tanitani és pedig: Magyar solo a csárdás balettből, Pas de quatre á la Paris, Pas de quatre Exeisior, Korcsolya táncz (Pas des patineurs). Sir Roger (angol táncz). La czárina orosz balletből. Teljes tisztelettel: **Sára Miklós**, nagyváradi tánczlanitó.

Közönség köréből.*

I.

Tekintetes Szerkesztő ur!

Becses lapja folyó évi augusztus hó 26-án kelt 34. számának „Különfélék“ rovatában »A zsidó-elnök története“ czim alatt, egy aláirás nélküli czikk jelent meg, amely csekélységemmel foglalkozik. A czikk szövegében többször nyilvánitott személyemet érintő elismerő és tisztelő nyilatkozatot, bár nagyon lekötelez az ismeretlen iró iránt, mindazonáltal nem tartom fölöslegesnek kijelenteni, hogy habár az illető ur keresztény létére igénytelen imaegyesületünk dolgait szives volt becses figyelmére méltatni, csak nagyon felületesen lehetett azokról informálva; ugyanis azt irja, hogy „Ez az imaegyesület időnkint alakul“; továbbá, hogy nem tudja, miszerint egyesületünkben, kik a neologok és kik az orthodoxok, de azt bizonyosan tudja, hogy a legfőbb ellenesem a rabbi, és végül ugy tudja, hogy engemet elnöki tisztemtől kiválasztottak, sőt az egyesület dolgait már nem is végzem.

Ha az előttem ismeretlen czikkiró urnak azzal terhére nem lennék, bátor volnék ez alkalommal a fentebbiekre nézve egy kis informáczióval szolgálni.

Imaegyesületünk nem időnkint, hanem a mult év őszén egy és mindenkorra alakult.

Egyesületünkben neologok nem léteznek, minthogy a többség orthodox s igy az esetleg létező kisebbségben levő neolog hajlamuak is orthodox jellegüeknek kell hogy maradjanak.

Az egyesület elnökéül alapszabályunk értelmében 6 évre vagyok megválasztva, melyből most még csak egy év jár le, tehát még 5 évi elnökösködéshez jogom van; feltéve, ha kedvem is lenne ezen tiszteletbeli álláshoz. Azonban ezen tisztemnek megválásától most már csupán az tart vissza, hogy meg akarom mutatni

* Ezen rovat alatt megjelent közleményekért nem vállal felelősséget a szerk.

talanul, mint a selyem, a tej, vaj és sajt stb. kérdése s tovább szidja némely politikus ur a székelyt haszontalannak, restnek, dögnek stb., kivel nem is érdemes szóba állani s a kivel önmaga is csak választásig barátkozik.

A szövésre alkalmas anyagok közül legelső helyen áll a selyem, melynek összetartó ereje éppen annyi, mint a táviró sodronyai. Egy vastagabb vagy vékonyabb selyem zsinór elszakitásához éppen annyi erő kell, mint megfelelő vastagságu sodronyéhoz. Ezért a régi török szultánok nem küldöttek valami vastag selyemkötelet a kegyvesztett, vagy áruló hadvezéreiknek egy csinos satulban önmaguk felakasztása végett; elég volt erre vékony zsinór is. Összetartó tekintetében a selyem után nyomban következik a len, s ez után a kender, s még ezek után következik a csihán, gyapot, juta s vagy hatvanféle más szövetadó anyag és többféle szőr.

Nálunk a len már-már felette ritka, a kender is kiveszőben. Gyapotba öltözött a nép és szegényebb osztály legnagyobb része fehérnemü, rokolya, nadrág, kabát stb. tekintetében, a külföldi feldolgozók s más világrészekbeli termelők boldogitására. Ennél nagyobb szégyent az egykor lenes és kenderes ország szemére vetni nem lehet. Ha ügyesen nem fogják len és kender nagyobbmérvü termesztésének és feldolgozásának kérdését itt, a hol alkalmas föld és munkás kéz bőven van, akkor az ingyen ajánlt lenmag is itt vész pár év multán, mint a bácskai kender, mert az olcsó külföldi hitvány gyapot-zsinór annyira elfojtogatta már a székely asszonyokat is, hogy maholnap nem látsz itt sem orsót, sem osztovátát az egyes házaknál, hanem varrnak idegen czérnával, idegen szövetet. Valami módon ugy kell tenni a lennel és kenderrel is, mint a czukorrépa termeléssel, melynek árából többszörös gabonát vásárolhat a barczasági tagositatlan földön is a szász, mint a mennyit előállit a tagositó hires székely gazdaság.

Én legjobb reménynyel ajánlom néprajok küldését Sziléziába.

Fonó Géza.

Iskola Alapítvány - Kolozsvári Központi Egyetemi Könyvtár © Fundația pentru Școală - BCU Cluj-Napoca.

azoknak, akik elég gyarlók voltak vállalkozni arra, hogy nem csak az én tisztemet. de sőt az egyesület további fennállását is a fennálló törvények és szabályok figyelmen kivül hagyásával, holmi szabálytalan szövetkezés alapján megsemmisitsék, ily uton czéljukat el nem érik.

Hogy a rabbi nagy ellenesem azt helyben hagyom és nagyon röstellem, hogy már széles körben el van hiresztelve, miszerint ez a szegény rabbi csak a Holsteinok miatt nem bir itten zöldágra vergődni. Nem akarok hosszadalmaskodni, s igy csak röviden akarom czikkiró urral megismertetni, hogy miben áll a dolog lényege.

A rabbi ur, amennyire emlékszem, mintegy 5—6 évvel ezelőtt jött ide Székely-Udvarhelyre, amint az akkori minden rend és szabály nélkül létezett izraelita csoportnak vezetője Hirsch Adolftól értesültem, hitoktatóul, oly módon, hogy egyes hitsorsosok különböző összegü havi segélyt igértek neki; később bejutott a helybeli állami főreáliskolába hitoktatóul, s onnan is, ugy tudom, élvez valami évi segélyösszeget, ami minket azonban soha nem sértett és nem is sért. Mi magunk is több izben hajlandóknak nyilatkoztunk, még jeleni egyesületünk alakulása előtt is belenyugodni abba, hogy neki némi segélyt nyujtsunk. Azonban a rabbi urnak ez nem tetszik. Ő ugyanis azt állitja, hogy neki jogosultsága van fölöttünk rabbinusi jogokat gyakorolni és neki tőlünk állandó és meghatározott fizetés kell; több izben fölkértük, hogy jogosultságát igazolja, de mindezideig azt még nem tette.

A mult év őszén, lehetőleg mindenekben a törvényekhez alkalmazkodva alkultunk, s az általunk elfogadott alapszabályunkban kimondottuk, miszerint annak idején, ha egy rabbi alkalmazása szükséggessé válik és egy olyat eltartani elég erősek leszünk: ezen állást pályázat utján egy törvényesen minősitett rabbival fogjuk betölteni, még pedig azért, mert a rabbira tulajdonképen más szükségünk nincs, minthogy itt a nemes vármegye székhelyén gyakran megforduló egyházi és világi magasabb rangu tisztviselők székfoglalásánál stb. ilyes alkalmaknál, nemcsak szokásos, de köteles tisztelgéseknél legyen aki az izraeliták ragaszkodását is tolmácsolja s az illető jóindulatát részükre is kérje, s hogy ez nem történik annál sajnosabb, mert a hire az, hogy van rabbink s ugy fölmerül a kérdés, hogy vajjon az izraeliták miért nem képviseltetik magukat. Azonban azt, hogy egyesületünknek tulájdonképen alkalmazott rabbija nincs, mindenkinek külön-külön meg nem mondhatjuk; s ezért szoritkozunk csak egy oly rabbi felfogadására, akinek a jelzett czélra a kellő képzettsége meg legyen s a mellett a hivatalos magyar nyelven birjon gondodolatainak kifejezést adni.

Egyesületünkben a viszályt is főleg az okozza, hogy az egyesület nehány tagja, talán hogy nagylelküségének kifejezést adjon, ezt a rabbit az egyesületre nézve illetékesnek be akarná vétetni, de azok nem törődnek, hogy a megkivántató minősitettség hiánya azt nem engedi, s kellő fedezetünk sincs az eltartására, annál is inkább, mert igen szük anyagi viszonyaink daczára, már egy másik hitokatót tart egyletünk rendes havi járandósággal és mert több kilátás van az itteni zsidóság apadására, mint szaporodására.

Végül kijelentem, hogy ismeretlen czikkiró urnak bármely időben minden irányu felvilágositással készséggel becses rendelkezésére állok.

Tisztelettel jesen kérem tekintetes szerkesztő urat, szerény soraimnak egy kis helyet szentelni sziveskedjék.

Tekintetes Szerkesztő urnak

Sz.-Udvarhelyt, 1900. évi augusztus hó 29-én.

Alázatos szolgája:
Holstein Sámuel,
még most is az ima-egyesület elnöke.

II.

Nyilatkozat.

A „Székely-Udvarhely“ ez évi 34-ik számában egy czikk jelent meg „A zsidó elnök története“ czimmel.

Holstein ur derék uri ember, a ki megérdemli, hogy előtte mindenki kalapot emeljen.

S ki „volt“ Holstein ur? Az udvarhelyi zsidó ima-egyesület elnöke. De csak „volt“, mondja a czikk irója, „mert kiváló jó hazafi.“ Joggal, hisz „hitközsége ügyeit magyarul akarta csupán végezni.

S mert akarta, többé nem elnök. Ez világos. Csak kár, hogy a czikk irója előtt nem volt világos, a mi elnök-komédiánk. Ez pedig mást is érdekelhet, ime: Holstein ur nem elnök, de nem is volt, csak mükedvelő volt, a ki rosszul tanulta be még a szerepét is.

Nem volt s nincs is nekünk hitközségünk, csak olyan ideiglenes. Hát ennek lett Holstein ur az elnöke, az öcscse Holstein Simon a jegyzője és jó barátjuk Rozenbaum ur a pénztárnoka. Ennek az ideiglenes egyletnek pénze is volt, melyet hárman kezelték. S tetszik tudni hogyan? Az imaház bérét nem fizették ki, de a szegényeknek pazarul adakoztak. Ez szép. De aztán nem szép, hogy mi kiváncsiak lettünk: hová lett az egylet pénze; Rozenbaum ur elszámolt. Két szegény vándornak adott 100—100 koronát. Minő nagylelküség! Csak milyen kár, hogy az a két szegény csak 1—1 koronát kapott! (?)

A jegyző ur pedig, a ki 25 frtot kap a községtől fizetésül, a község anyakönyvi ügyeit intézendő B.-Ujfaluba ment. S e fáradságért, mely 1—1 napig foglalta el, 48 frtot számitott föl magának. Nem furcsa ez? Mért nem volna furcsa, ha a hitközség gazdag lenne. De nagyon szegény, hisz az imaház bérét sincs miből fizetni, ugymond H. ur.

Mi pedig megunva az ily urian pazarló elnököt, állásából kiválasztottuk.

Hogy ez mennyiben függ össze a jó hazafisággal, szégyenlem, de nem értem meg. Az emlitett czikk irója segitségemre jő. Elmondja, hogy Vaszari ő eminencziája mit mondott egykor. Hogy „a szent korona mindnyájunkat egyesit.“ Ez előtt én is meghajlok. Azt se bánom, ha iró ur kalapot emel Holstein urnak e Nyilatkozat után, hanem bánt valami más. Erre pedig az iró ur se gondolhatott (ugy látszik). Hogy hitközségünk ügyeit addig is magyarul intéztük, hogy ez ellen se nekem, se más hitsorsosomnak kifogása nem volt. Nem is lehetett.

Az „elnöki s pénztári“ elszámolásnál szó sem volt nyelvről, a koronáról se, csak a „korona“ pénzről; ez pedig aligha (az iró ur szenpontjából is) összevág a mi hazafiságunkkal, meg a máséval is. Hanem a mi hazafiságunkkal összevág az igazság. Sajnálom, hogy a czikk iróját félrevezették, de minden esetre tisztelem álláspontját, a mig a hazafiságról szól. Most világos az elnök kiválasztása is, melybe nekem nagy részem volt. Ezért szóltam itt is, különben nem bánt az irigység, a miért Holstein urnak ezentul talán többen fognak kalapot emelni. Hogy iró ur ismeri-e őt, azzal semmi közöm, de a viszonyokat sem ismeri és mivel tolla ékessége után itélve a jogászathoz is ért, csodálkozom, hogy itéletet hoz, mielőtt mindkét felet kihallgatná. Ahoz sincs semmi közöm, hogy a H. ur ellensége a rabbi-e vagy más. De fáj nekem az, hogy ez ügybe erőszakkal belevonszolták a hazafiságot s a szent koronát; abban kétkedve, azt kigunyolva, gyalázván ezt. Az pedig, a miért zsidó vagyok, össze van forrva lelkemmel.

Ehrenreich Albert.

HIVATALOS RÉSZ.

Udvarhelyvármegye alispánjától. Sz. 14426—1900. alisp. Hirdetmény. A vármegyeházban lévő irodák az 1900—1901. évi téli idényre 350 köbméter száraz bükk tüzifát szükségelvén, ennek biztositása végett folyó évi szeptember hó 12-én d. u. 3 órára a vármegyeház levéltári helyiségébe árlejtést tüzök ki. Vállalkozni ohajtók kötelesek 1 koronás bélyeggel ellátott irásbeli ajánlatokat f. évi szept. hó 12-én déli 12 óráig annál bizonyosabban beadni, mert a később beérkezett ajánlatok nem vétetnek figyelembe. Az ajánlatban világosan kifejezendő, hogy az ajánlattevő a szállitási hirdetményben — melyek az alispáni irodában megtekinthetők — körülirt feltételeket ismeri s azokat elfogadja. Szállitási feltételek: 1. Vállalkozó köteles az elvállalt 350 köbméter tüzifát két részbe, még pedig felét 175 köbmétert 1900. október 15-ig, a másfelét 175 köbméter 1901. január 15-ikéig a vármegyeház udvarára beszállitani, még pedig egy méter hosszuságban — ott méterekbe rakni s ugy átadni. 2. Hogyha az épitészeti hivatal kiküldöttje a szállitott fa felmérése alkalmával hiányt találna, azt a vállalkozó köteles külön felszámitás nélkül pótolni. 3. Minden e vállalatra szükséges bélyeget köteles vállalkozó hordozni. 4. A fafelmérés és átvétel után a vállalati összeg kiutaltatik, még pedig az elsőfele szállitott fa összegből 10 százalék bánatpénz gyanánt visszatartatik, mely összeg azonban a szállitás teljes befejezése után, vállalkozónak bélyegtelen nyugtájára kiutaltatik. Sz.-Udvarhelyen, 1900. évi augusztus hó 16-án. Alispán helyett: gróf Lázár, főjegyző.

Sz. 14823—1900. Hirdetmény. A vármegye legtöbb adófizetőinek a kir. adóhivatalok által összeállitott névjegyzéke f. év szeptember 1—8-ik napjain, az I-sö aljegyzői irodán közszemlére lesz kitéve. Ezen névjegyzék alapján fog a törvényhatósági bizottsági tagok legtöbb adót fizetőinek névjegyzéke az igazoló választmány által az 1901-ik évre érvényesen összeállittatni. Felhivom mindazokat, kik a törvényhatósági bizottsági tagok névsorába való felvételre, adó alapján jogosultaknak vélik magokat, hogy a közszemlére kitett névjegyzéket, jelzett idő alatt és helyen, tekintsék be s az elleni netaláni sérelmeiket az igazoló választmánynak hozzák tudomására. Felhivom továbbá mindazokat, kik az 1886. évi XXI. t.-cz. 26. §. értelmében joggal birnak arra, hogy államadójok kétszeresen számittassék, ezirántí igényeiket f. év szeptember hó 8-áig bezárólag az igazoló választmányhoz annyival inkább sziveskedjenek bejelenteni, mivel ellenesetben annak érvényesitésétől ez alkalommal elesnek. Ssékely-Udvarhelyt, 1900. évi augusztus hó 23. Alispán távollétében: gróf Lázár Ádám, m. főjegyző.

Járványok. Udvarhelyvármegye alispánjától. 14392., 14675., 14563., 14759., 14916., 14539., 14207., 14746., 14745. 14565., 14880., 14626., 14879—900. alisp. sz. Székely-Udvarhely város polgármesterének és valamennyi községi elöljáróságnak. Közhirrététel végett értesitem, hogy Oroszhegy, Szentegyházas-Oláhfalu, Füle kisküküllővármegyei Balázstelke, Alsó-Kőhir, Koronka, Petele, Görgény-Hodák, Száltelek, Maros-Vécs, Rigmány, Csoka, Agárd, Nagy-Er ye, Kis-Görgény, Nyárád-Szt-Anna, Görgény-Szt-Imre, Magyar-Péterlaka, Mező-Kövesd, Mező-Csávás, Nagy-Ölyves, Görgény-Libánfalva, Nyárád-Gálfalva, Nyárádtő, Nyárád-Szt-László, Felső-Kőhir, Körtefája, Mező-Madaras, Havadtő, Ilenczfalva, Görgényüvegcsür, Samosd, Kelementelke, Maros-Keresztur, Teremi-Ujfalu, Nyárád-Szent-Benedek, Pácstelke, Magyaró, Idecspatak és Malomfalva; marostordavármegyei Abafája községek sertésállományaiban szórványosan és járványosan sertésvész; Uj-Székely, Medesér; kisküküllővármegyei Disznajó, Radnóthfája, Gödemesterháza, Deda, Marosujfalu községek sertésállományaiban sertésorbáncz; Olasztelek község biválállományában a bivalvész; marostordavármegyei Oláhtelek; kisküküllővármegyei G.-Oroszfalu, Mező-Kölpény községek lóállományában rühkór lépvén fel, a vonatkozó zárlatok elrendeltettek. Ellenben Homoród-Szent-Pál, marostordavármegyei Agárd, kisküküllővármegyei Kis-Ekemező községekben a sertésvész; Nagy-Galambfalva és marostordavármegyei Magyar-Régen községekben a sertésorbáncz; utóbbi vármegyében Kásva községben a bivalvész; kisküküllővármegyei Hosszupatak közs. lóállományában a rühkór megszünvén, a vonatkozó zárlatok feloldattak. Szákely-Udvarhelyt, 1900 augusztus 25. Alispán helyett: gróf Lázár Ádám, főjegyző.

Körözések. Udvarhelyvármegye alispánjától. 14765., 14813., 14982—900 alisp. sz. Székely-Udvarhely város polgármesterének és valamennyi községi elöljáróságnak. Közhirrététel végett értesitem, hogy Bethlenfalván f. hó 16-ától 1 drb fehérszőrü és szarvu, mintegy 3 év körüli ünőtinó (minden jegy és bélyeg nélküli); Zetelakán pedig egy másfél éves fehér ünő borju felfogatott. Szőcs Samuelnek ezelőtt mintegy 4 héttel a székelykereszturi legelőről 1 drb 7 éves tehén bivala elveszett. Jegye: a bal füle hegye kupás vésővel el van vágva, egyik szarvába reszelővel K betü van vésve. Sz.-Udvarhelyt, 1900. augusztus 28-án. Alispán helyett: Gróf Lázár, főjegyző.

Sz. 3468|1900. tlkvi.

Árverési hirdetményi kivonat.

Az oklándi kir. jbiróság mint telekkönyvi hatóság közhirré teszi, hogy ifj. Simon József muzsnai lakos végrehajtatónak, muzsnai Kecskés János végrehajtást szenvedő elleni 1600 korona tőkekövetelés és jár. iránti ügyében a sz.-udvarhelyi kir. törtvényszék az oklándi kir. járásbiróság területén levő muzsnai 584. sz. tjkvben A † 319|2. hr. sz. ingatlanra 320 korona, 1033|1. hr. sz. ingatlanra 109 kor., 2031a|1. hr. sz. ingatlanra 134 kor., 2102. hr. sz. ingatlanra 60 kor., 2633|99. hr. sz. ingatlanra 10 kor., 2671b. 2672b. hr. sz. ingatlanra 42 kor., 3343. hr. sz. ingatlanra 34 kor., 3932a|1. hr. sz. ingatlanra 6 kor., 4331|1. hr. sz. ingatlanra 100 kor., 4676|1. hr. sz. ingatlanra 42 kor., 5673|1. hr. sz. ingatlanra 24 kor., 5911. hr sz. ingatlanra 25 kor., 6168. hr. sz. ingatlanra 10 kor., 6169|1. hr. sz. ingatlanra 2 koronában ezennel megállapitott kikiáltási árban a Kecskés Mihály és neje Kovács Rebeka javára a C. 1. 2. alatt bekebelezett élethossziglani haszonélvezeti jog épségben maradása mellett elrendelte és hogy a fennebb megjelölt ingatlanok az **1900. évi október hó 8-ik napjának** délelőtti 10 óráján Muzsna község házánál megtartandó nyilvános árverésen a megállapitott kikiáltási áron alól is eladatni fog.

Árverezni szándékozók tartoznak az ingatlanok becsárának 10 százalékát készpénzben, vagy az 1881. LX. t.-cz. 42. §-ában jelzett árfolyammal számitott és az 1881. évi november hó 1-én 3333. sz. alatt kelt igazságügyi miniszteri rendelet 8 §-ában kijelölt óvadékképes értékpapirban a kiküldött kezéhez letenni, avagy az 1881. LX. t.-cz. 170. §-a értelmében a bánatpénznek a biróságnál előleges elhelyezéséről kiállitott elismervényt átszolgáltatni.

A kir. járásbiróság mint telekkönyvi hatóság.
Oklándon, 1900. julius 21-én.

KONCZ KÁROLY.
kir. albiró.

Sz. 1944|1900. tlkkv.

Árverési hirdetményi kivonat.

Az oklándi kir. jbiróság mint tlkvi hatóság közhirré teszi, hogy Boda Jónás nagybaczoni lakos végrehajtatónak özv. Hermán Jánosné Putnoki Rozália bardoczi lakos végrehajtást szenvedő elleni 100 kor. tőke követelés és járulékai iránti végrehajtási ügyében a sz.-udvarhelyi kir. törvényszék. az oklándi kir. jbiróság területén levő a bardoczi 36. sz tjkvbe fekvő A † 98. 99 hr. sz. belsőre 326 kor., 630. hr. sz szántóra 14 kor., 688. sz. hr. sz. szántóra 4 kor., 692. hr sz. szántóra 2 kor., 870. hr. sz. szántóra 14 kor., 1496. hr. sz. szántóra 6 kor., 1510. hr. sz. kaszálóra 20 kor., 1511. hr sz. szántóra 22 kor., 1606. hr sz. szántóra 14 kor., 1819|1. hr. sz. szántóra 16 kor. 1987. hr. sz szántóra 18 kor., 2129 hr sz. szántóra 26 kor., 2274. hr. sz szántóra 14 kor, 2477. hr. sz. szántóra 18 kor., 2551. és 2552 hr sz. szántóra 30 kor., 2790. és 2791. hr. sz szántóra 40 kor., 2972. hr. sz. szántóra 24 koronában ezennel megállapitott kikiáltási árban elrendelte és hogy a fennebb megjelölt ingatlanok az **1900. évi szeptember hó 26-ik napján d. e 9 órakor** Bardocz község házánál megtartando nyilvános árverésen a megállapitott kikiáltási áron alól is eladatni fog.

Árverezni szándékozók tartoznak az ingatlanok becsárának 10 százalékát készpénzben, vagy az 1881. évi LX. t.-cz. 42. §-ában jelzett árfolyammal számitott és az 1881. évi november 1-én 3333. sz. a. kelt igazságügyminiszteri rendelet 8 §-ában kijelölt óvadékképes értékpapirban a kiküldött kezéhez letenni, avagy az 1881. LX. t.-cz. 170. §-a értelmében a bánatpénznek e biróságnál előleges elhelyezéséről kiállitott szabályszerü elismervényt átszolgáltatni.

Kir. jbiróság mint telekkönyvi hatóság.
H.-Okländ, 1900. május 12-én.

Koncz, kir albiró helyett:
GIDÓFALVI,
kir. albiró.

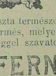

BOR

tiszta természetes erdélyi és magyarországi termés, melyek *valódiságáért* teljes felelősséggel szavatol:

FERNENGEL GYULA

jóhirü pinczéjéből **Székely-Udvarhelyt** (Kossuth-utcza) kapható a következő előnyös árakban:

Nagyban 56 literen felül hektoliterenkint 36 koronától 140 koronáig.

Kicsinyben literenkint 56 fillértől 2 korona 80 fillérig.

Részletes árjegyzék, minta ingyen és bérmentve.

Iskola Alapitvány - Kolozsvári Központi Egyetemi Könyvtár © Fundația pentru Școală - BCU Cluj-Napoca.

Az összes iskolai tankönyvek

Rajztáblák és rajztömbök — *Hegedük és hegedüfelszerelések*

Egész tanéven át,

de főleg

az uj tanév kezdetén

vásárol a „kis-“ és „nagydiák“.

☞ Feltétlenül szükséges . . .

könyv-, papir-, iró- és rajzszer

Feltétlenül szükséges, hogy tisztában legyen minden szülő és tanuló már most azon helylyel, hol ugy az iskolai év kezdetén, mint egész éven át *állandóan* a legkitünőbb minőségü, gondosan megválogatott iskolai szereket, valamint az összes

elemi népiskolai és középiskolai tankönyveket

lelkiismeretes kiszolgálás mellett, pontosan beszerezheti s nyomban a **legolcsóbb kedvezményes árért be is kötteti.**

Ez az előnyös hely:

BETEGH PÁL

kereskedése Székely-Udvarhelyt

***(Kossuth-utcza,** Pálffy-féle — a legcsinosabban diszitett házban),*

hol egyszersmint könyvnyomtató, könyvkötő, könyv-, zenemü és ujságkiadó-intézet is lévén, bármely irányu e körben tartozó kivánalmak gyors és olcsó kielégitést nyernek. *Itt kaphatók* még az összes iskolai tankönyveken kivül: fiumei rajzpapirok, Szénásy-féle vászonfedelü, elszakithatlan füzetek és naplók, Rigler-féle s más látképes és többféle irkák; Richter-féle körzők; Günther-Wagner-féle viz- és olajfestékek; a legkitünőbb iró- és rond-tollak, tollszárak, tolltartók; rajzfüzetek, pontozott és sima lapokkal; ecsetek; oldott és darabos valódi chinai tusok; tus-csészék; törlőgummik; rajztáblák, rajztömbök; vonalzók minden alakban; rajz-szögek, szivacsok, iskolatáskák, a legujabb s legczélszerübb kivitelben; palatáblák és palavesszők; kréták, zseb- és asztali tentatartók; elismert kiváló minőségü fekete, Antracén, piros, kármin, lila, Alizarin, zöld stb. tenták; bélyegző-festékek; oldott gummi és syndeticon (hideg halenyv); zseb- és előjegyzési könyvecskék (Notes); kitünő irónok és rajz-crayonok; közönséges és legfinomabb iró-, csomagoló-papirok, valamint fehér és szines itatópapirok; dus választéku ima- és énekkönyvek, ifusági iratok; emlékkönyvek és képes levelező-lap albumok, képes levelező-lapok több, mint 5000 féle választékban; iskolai hegedük, hurok és más hegedüfelszerelések, vonók; ocarinák (igen kedvelt és könnyen kezelhető hangszer); levélpapirok és boritékok; mindenféle iskolai nyomtatványok stb. stb.

Iskolai és községi nyomtatványok

Sz. 11791—1900. szb.

Pályázati hirdetmény.

A nagy-galamfalvi körjegyzői álllásra, mely következő javadalmazással van egybekötve:
évi fizetés 800 korona,
anyakönyvvezetői tiszteletdij 200 korona;
lakbér 100 korona;
irodai átalány 60 korona;
pályázatot nyitok.

Felhivom mindazokat, kik ezen állást elnyerni óhajtják, hogy szabályszerüen felszerelt pályázati kérésüket **folyó évi szeptember hó 20-áig** hozzám annál bizonyosabban adják be, minthogy a később beérkező folyamodványokat figyelembe venni nem fogom.

Székely-Keresztur, 1900. évi augusztus hó 15-én.

Gálffi Kálmán,
főszolgabiró.

Engedve a kor ✽ ✽ ✽ ✽ követelményeinek

Székely-Udvarhelyt, a Kossuth-utczában levő **borbély- és fodrász-üzletem megszüntetésével** ugyancsak **a Kossuth-utczában, Florián Bogdán és Fia nagykereskedése mellett s épületében teljesen uj,** a mai igényeknek megfelelő

borbély- és fodrász

üzletet rendeztem be és azt f. évi szeptember hó 1-én a n. é. közönség szives rendelkezésére bocsátottam.

A megnyitott kényelmes, tágas helyiségben kellő számu személyzet biztositja a n. é. közönség gyors és pontos kiszolgálását.

Midőn ezen ujabbi áldozatkészségemre, illetve üzletem czélszerübb berendezésére ezennel bátor vagyok a n. é. közönség szives figyelmét és pártfogását kérni, maradok kész szolgálattal:

Mészáros Lajos,
borbély- és fodrász.

Váltó-ekék legjobb kivitelben.

PAPP ZAKOR ENDRE

vasnagykereskedése
az „Arany kaszához“ Sz.-Udvarhelyt.

Stackatur-nád nagyraktár. — *Épület-, butorvasalás és sodronyszeg-nagyraktár.*

Van szerencsém ugy a helybeli, mint vidéki nagyközönség igen becses figyelmét felhivni gazdagon berendezett

VASNAGYKERESKEDÉSEMRE.

Dus raktárt tartok a következő czikkekben: Mindennemü **vajdahunyadi vasak, szerszámok és rugó aczélok, sodrony-, kovácsolt és gépszegek.** Mindennemü **szijgyártó-kellékek, kocsi- és szekértengelyek, fütő- és főzőkályhák. Épület- és butorvasalások. Konyha- és háztartási czikkek.**

Aczél váltó-ekék, gazdasági gépek, legjobb minőségü kaszák, kapák és fenőkövek. Valódi chinaezüst, alpacca- és csont-evőeszközök. Méhészeti és kertészeszközök. Legjobb minőségü mülép.

Postai megrendelések pontosan eszközöltetnek. Jutányos ár és pontos kiszolgálás!

Igen becses pártfogasért esedezve

teljes tisztelettel:
Papp Zakor Endre
vaskereskedő az „Arany kaszához“.

Portland- és románczement-nagyraktár.

A BŐRIPAR-SZÖVETKEZET

SZÉKELY-UDVARHELYT, Kossuth-utcza.

Tagjainak kereset-, hitele- és üzleti érdekeiknek előmozditását tüzte feladatául. Ajánlja **az erdélyi részekben páratlanul álló** olcsóságu és kitünő **czipőfelsőrészeit** minden alaku czipőkhöz. Raktáron vannak és mindig a legkiválóbb minőségben kaphatók: I., II., III-szor ültetett ökör- és bivaltalpak 90 - 1.35-ig. Angol talpbélés, cseres hasitott, bocskor talpak. Tehén-, pitling- és borjubőrök (fekete és vikszos). Különféle legfinomabb zergék. Csizma- és czipőbélések mindenféle szinben (juhbőr). Legfinomabb szatén és lag, kidtbőr, franczia sevro, oroszlag. Szijgyártók részére blank és szines juhlag minden szinben. Czipő- és csizmakellékek a legnagyobb választékban. Szarvasbőr fekete és kocsimosó. Ponyvák mérték után megrendelhetők. *Czipőkenőcsök fekete és sárgaczipőkhöz legolcsóbban itt kaphatók.* E szövetkezetnek rendes tagja lehet s az összes előnyökben részesül, ki legalább egy részjegyet vesz s azt havi 2 koronás összegekben pontosan fizeti. Egy részjegy ára 40 korona. Felvételre bármikor lehet jelentkezni a szövetkezet helyiségében.

Uj! Különös figyelemre méltó. **Uj!**

A nagyméltóságu m. kir. honvédelmi miniszterium által hivatalosan jónak és czélszerünek ismertetett el.

KÖSZÖNETNYILVÁNITÁS.

Ő fensége Salvator Lipót főherczeg udvarmesteri hivatala.

Általános Asbestáru-gyár.

Ő császári és királyi fensége Szalvátor Lipót főherczeg **rendkivül meg van elégedve** az asbesttalppal bélelt czipőkkel. Ő fensége hosszabb gyalog kiránduláson használta a czipőket és érezte, hogy lábai nem fáradnak ugy el, mint más közönséges czipőknél. Küldök egy pár vadászczipőt, hogy annak a mintájára készitsenek másikat asbest-talpbéléssel, ugyanannál a czipésznél s aztán küldjék ide.

Hisszük, hogy e vadász-czipők ép oly jók lesznek, és ép oly megfelelők, mint megfelelők voltak a szalon-czipők.

Zágráb, 1898. julius 8. Krahl, huszárkapitány.

Magyarország volt miniszterelnöke, a közigazgatási biróság elnöke a következőket irja:

Tisztelt Doktor ur! Az asbest-betétü czipők kitünőeknek bizonyultak, szilárdan és puhán járok; megszünt minden lábfájásom, hogy — azt hiszem — lábbajom semmi további orvoslást nem igényel. Szives tanácsát köszöni tisztelő hive

Dánoson, 1897. szeptember 17. **Wekerle Sándor.**

Köszönetnyilvánitás Cho . . . Olga grófnő udvarhölgytől.

Óvjuk lábainkat a melegtől, nedvességtől és izzadástól.

☞ **Nincs többé lábfájás!** ☜

Sem tyukszem, sem izzadós láb, sem bőrkeményedés, sem lábdaganat, sem lábégés Rövid idei viselés után megkönnyebbül a járása annak, ki czipőjét dr Hőgyes-féle, az egész világon szabadalmazott asbest-talpbeléssel látja el.

Kettős vastagságu 2 kor. 40 fill. egyszerü 1 kor. 20 fill., homoktalp 80 fill., gyermekeknek fele.

Az asbest-talpbélés kitünőségét legjobban bizonyitja, hogy a **cs. és kir. közös hadseregnek és a m. kir. honvédségnek eddig 22.500 pár szállittatott.**

Viszontelárusitóknak megfelelő árengedmény.

Szétküldés csakis utánvéttel, vagy a pénz előleges beküldése mellett. Felvilágositások, prospektusok és köszönetnyilvánitások ingyen.

Az asbestáru-gyár képviselete:
Bőripar-szövetkezet *Székely-Udvarhelyt, Kossuth-utcza.*

A párisi világkiállitáson bronz-éremmel kitüntetve.

KÉSZ CZIPŐK

Orbán, Nagy és Tamás **czipész üzletében Székely-Udvarhelyt** a legnagyobb választékban, általánosan elismert legjobb és legcsinosabb kivitelben kaphatók urak, hölgyek és gyermekek részére. — Ugyszintén elvállal minden e szakmába vágó, legkényesebb igényeket is kielégitő megrendeléseket, javitásokat ***teljesen versenyképes árak mellett. Vidéki megrendelések találó használt czipő beküldése után legpontosabban és gyorsan, utánvétel mellett eszközöltetnek. Nem alkalmas áruk készséggel visszavétetnek és kicseréltetnek. — Készitményeinkért czégünk jó hirneve kezeskedik.***

Szives pátfrogást kérve

Orbán Nagy és Tamás
czipészüzlete Székely-Udvarhelyt.

... Betegh Pál könyvnyomdájában, Székely-Udvarhelyt 1900.